

Ha én nem, akkor ki

Laudáció Szenkovics Enikő tiszteletére

Király Zoltán

Tisztelt hölgyeim és uraim!

Jár úgy a kolozsvári félig székelő ember, hogy kezdő hobbikertészként tavasszal kimegy a kertbe egy metszőollóval, és úgy gondolja, pár óra alatt megmetszi a gyümölcsfákat, kitakarítja a gázt a kerítés mentén. Hamar kiderül, ehhez a munkához bizony ágvágók is kellenek, nem hátrány, ha kéznél van egy toszicska, nagy előnyt jelent a téli és nyári gumicsizma. És innen már csak egy kis lépés a bozótvágo motoroskaszák percenkénti fordulatszámának tanulmányozása.

Alighanem így járhatott Szenkovics Enikő barátom is a műfordítással a 2000-es évek elején, amikor nem volt divat a fiatalok körében fordításokkal bíbelődni. Először egy novella, aztán még egy, egy monodráma, egy novellagyűjtemény, regény, verseskötet és így, szóról szóra, mondatról mondatra és könyvről könyvre megküzdött a műfordítás ábrázolhatatlan démonaival és sárkányaival, és jutott el napjainkig megjelent tíznél több önálló műfordítás kötetéig.

Meggyőződése, hogy a kezdő műfordító nincsen tudatában annak, hogy pontosan mit is csinál. Fordítja a szavakat, szótárazik, próbálja értelmezni a mondatokat, alakítgatja a szórendet, a mondat szerkezetet. Így megy ez hosszú tíz órákon, heteken, hónapokon keresztül, mígnem szerencsés esetben egyszer csak valaki elhúzza a képzeletbeli függőnyt, és a nyelvi bizonytalanságból hirtelen megszólal magyarul a szöveg, hirtelen érthetővé válik a szerző logikája, tisztán látni és érezni a szándékait. Ahhoz azonban, hogy az előbb említett csoda bekövetkezzen, nélkülözhetetlen a szakmai alázat, a szöveghezűség és a precizitás, valamint a kitartás.

Boldogan jelentem, Enikő a kezdetektől mindezen tulajdonságok birtokában van és gyakorolja is őket, talán erre figyeltek fel a díjazók is, amikor úgy döntöttek, kortárs erdélyi magyar kultúráért díjjal ismerik el eddigi munkásságát.

Itt zárójelet kell nyitnom magvas gondolataim között, elképzeltem ugyanis, hogy mekkora poén lett volna, ha 31 évvel ezelőtt valaki azt mondja nekünk a tarnicai tó partján sátorozáskor, hogy lesz majd egyszer egy

ilyen díj, azt 2026-ban Enikő kapja, és én fogom mondani a laudációt. Gyanítom, az átlagnál több sör fogyott volna aznap. Viszont amikor a jóslatból az is kiderült volna, hogy lesz majd az országnak egy szász származású államelnöke, aki a román kulturális érdemrend lovagi fokozatával tünteti ki Enikőt, akkor könnyes röhögések között a féltve őrzött üveg rum is elfogyott volna. Zárójel bezárva.

Egy pillanatra lépünk vissza a kertbe. Sóváradi szomszédom rég elmúlt nyolcvan éves, egyedül dolgozza meg szőlőjét. Minden ősszel elmondja: – Hogy a brant vinné el, az egészet kivágom a télen. Aztán tavasszal, amikor még el sem olvadt rendesen a hó, hallani lehet a metszőolló csattanását a kertben, ilyenkor azt mondja: – Hát, ha én nem csinálom meg, akkor ki fogja?

Talán nem tévedek nagyot, amikor azt gondolom, van ebben a hozzáállásban valami egészen erdélyi és magyar sajátosság. Hányszor mondtuk már különböző helyzetekben mindannyian, hogy kész, vége, ez volt az utolsó könyv, többet nem fordítok, nem írok, elég volt. Mert természetesen egyszer majd, talán jövőre abba kell hagyni. Most viszont épp csak pihenni, megszusszanni kell, és aztán újra elő kell venni a metszőollót és a szótárakat. Jön a tavasz, dolog van!

Kedves Enikő, szeretettel gratulálok a díjhoz, kitartó munkakedvet kívánok a továbbiakban is!